

ИЗВОЮВАНАТА СВОБОДА- ГЕРОИЗЪМ И ИСТОРИЯ НА БЪЛГАРСКОТО ОПЪЛЧЕНИЕ

Съставът на Българското опълчение включва български доброволци – войници, българи – офицери от Руската армия, и редовни руски военнослужещи – офицери, унтерофицери и войници. Сражават се на страната на Руската империя срещу Османската империя за Освобождение на България. Българите, участвали в Българското опълчение, след Освобождението на България са наричани *опълченци*.

Българското опълчение е българско военно съединение в състава на Действащата руска армия на Балканския полуостров в Руско-турската война от 1877 – 1878 г.

Българското националноосвободително движение по време на Руско-турската война от 1877 – 1878 г. е формирането и действията на Българското опълчение.

За началник на Българското опълчение е назначен генерал-майор Николай Столетов. Началник на щаба е полковник Ефим Ринкевич. Назначени са щабни офицери – полковник Енгелхарт, подполковник Фьодор Де Прерадович и др.

По своята численост и структура опълчението е сравнимо с усилена военновременна пехотна дивизия. Състои се от 3 опълченски бригади, всяка от които в състав от 2 опълченски дружини от по 5 роти. Отделно към него се числят създадените по-късно още 6 самостоятелни дружини.

Генерал-майор Николай Столетов

Бригадно-дружинен състав на Българското опълчение:

1-ва опълченска бригада с командир полковник **Корсаков**, полковник Фьодор Де Прерадович в състав:

1-ва опълченска дружина с командир подполковник Константин Кесяков,

2-ра опълченска дружина с командир майор **Куртянов**.

2-ра опълченска бригада с командир полковник Леонид Вяземски в състав:

3-та опълченска дружина с командир подполковник Павел Калитин, майор **Константин Чилев**,

4-та опълченска дружина с командир майор Пьотър Редкин.

3-та опълченска бригада с командир полковник Михаил Толстой в състав:

5-а опълченска дружина с командир подполковник Константин Нищенко, майор **Павел Попов**,

6-а опълченска дружина с командир майор **Беляев**.

Самостоятелни дружини:

7-а опълченска дружина с командир подполковник **Тизенхаузен**,

8-а опълченска дружина с командир щабс-капитан **Мерчански**,

9-а опълченска дружина с командир подполковник **Лвов**,

10-а опълченска дружина с командир майор **Доршлунг**,

11-а опълченска дружина с командир подполковник **Гаспаревски**,

12-а опълченска дружина с командир майор **Корниловеч**.

Жителите на руския град Самара подаряват на Българското опълчение бойно знаме, наречено на града – Самарско знаме. То е изработено още през 1876 г. и е било предназначено за участниците в Априлското въстание в България.

Знамето е връчено на 6 май 1877 г. в опълченски лагер край Плоещ на прославилата се след това 3-та рота на 3-та опълченска дружина с командир подполковник Павел Калитин от руския общественик и славянофил граф Пьотър Алабин и Ефим Кожевников. На него са изобразени „Иверската Богородица“ и братята Кирил и Методий. (Днес то се съхранява в Националния военноисторически музей в София.)

След форсирането на река Дунав започва формирането на 6 нови дружини, като в крайна сметка личният състав на Опълчението надхвърля 10 000 души.

Сред известните личности, служили в опълчението, са следните воители:

Български генерали

- Георги Абаджиев, 7-а опълченска дружина
- Андрей Блъсков, 2-ра опълченска дружина
- Никола Генов, 3-та опълченска дружина
- Янко Драганов, 12-а опълченска дружина
- Георги Иванов, 7-а опълченска дружина
- Стефан Любомски, 10-а опълченска дружина
- Кръстю Маринов, 10-а опълченска дружина
- Данаил Николаев, 5-а опълченска дружина
- Иван Сарафов, 10-а опълченска дружина
- Георги Тодоров, 7-а опълченска дружина
- Стефан Тошев, 8-а опълченска дружина
- Иван Цончев, 8-а опълченска дружина
- Ваклин Церковски

Други воители

- Петър Алексиев – националреволюционер и опълченец
- Васил Йонков – Гложенец – националреволюционер, един от най-близките сътрудници и приятели на Васил Левски
- Стефан Кисов, полковник
- Никола Корчев – сред спасителите и последен знаменосец на Самарското знаме
- Петър Кунчев – брат на Васил Левски
- Райчо Николов – български офицер, майор
- Димитър Петков – председател на 27-ото правителство на Княжество България (1906 – 1907), баща на Никола Петков
- Коста Паница – националреволюционер, български офицер, майор
- Олимпий Панов – националреволюционер, български офицер, майор. Военен министър в правителството на Петко Каравелов
- Димитър Филов – български офицер, подполковник, баща на Богдан Филов

Битката при Стара Загора е между част от Предния руски отряд и Централната турска армия по време на Руско-турската война (1877 – 1878). Води се едновременно с битките при Нова Загора и Джуранли. Завършва с победа на турците и е последвана от масово убийство на българското население на града.

Битката при Стара Загора е бойното кръщение на Българското опълчение.

С навлизането си в Стара Загора войниците на Сюлейман паша избиват 14 500 българи от града и селата южно от града, а други 10 000, предимно млади момчета, девойки и жени са отвлечени и продадени в робските пазари на Османската империя.

Градът е изгорен до основи и обезлюден. Малкото останали живи се спасяват с бягство в Северна България, където престояват до пролетта на 1878 г. Много от тях не се завръщат повече в Стара Загора.

Загубите за Българското опълчение в битката при Стара Загора са 21 офицери и 514 нисши чина убити и ранени. Сред убитите офицери са подполковник Павел Калитин, капитан Фьодор Фьодоров, щабс-капитан Иван Усов, поручик Андрей Попов.

След боевете при Стара Загора, Нова Загора и село Джуранли, Централната османска армия с командир Сюлейман паша се насочва към преминаване на Стара планина. Целта е вероятно съединяване с частите при Западната армия и Източнодунавската армия в четириъгълника Русе – Шумен – Варна – Силистра. Съставът на армията е от 48 табора, 16 ескадрона и 48 оръдия, общо 27 000 офицери и войници. На 8 август, след съсредоточаване, се насочва към Шипченския проход. Разделена е на три колони:

първа с командир Реджеб паша настъпва по линията село Шипка – връх Малък Бедек – връх Свети Никола и нанася главния удар;

втора с командир Шакир паша настъпва по линията село Шипка – връх Свети Никола и нанася спомагателен удар;

трета е общ резерв.

Планът за действие предвижда фронтален удар срещу руската отбрана.

За отбрана на Шипченския проход е сформиран Шипченски отряд – войскава формация с началник командира на Българското опълчение генерал-майор Николай Столетов. Общо 7500 офицери и войници и 27 оръдия.

Включва:

част от Габровския отряд с командир генерал-майор Валериан Дерожински от Тридесет и шести пехотен орловски полк и 4 батареи;

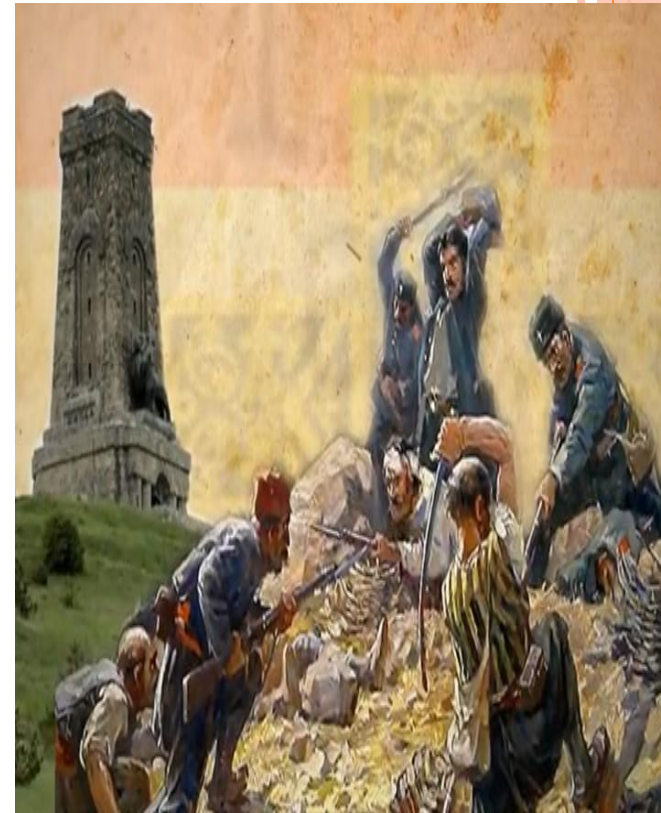
Българското опълчение от 1-ва, 2-ра, 3-та, 4-та и 5-а опълченски дружини;

Тридесет и пети пехотен брянски полк – от 9/21 август.

Шипченската битка (август 1877) на 9 – 14 / 21 – 26 август 1877 г. е решаващо сражение в Шипченския проход в хода на Руско-турската война (1877 – 1878).

Главните сражения за Шипченския проход се водят от 9 до 11 (нов стил 21 - 23) август на най-високите точки на Шипченския проход – връх Свети Никола, връх Шипка и Орлово гнездо. На 21 август турските войски започват да настъпват едновременно срещу позициите на връх Св. Никола и срещу Орлово гнездо. Отблъснати са 7 техни атаки. На следващия ден атаките спират, но престрелките продължават.

Решителният и най-тежък бой е на 11 (23) август. Още prizори турците откриват артилерийски огън по цялата позиция. Към обяд те ас отбити, но положението остава тежко. Патроните и снарядите на опълченците са на привършване. Към 17 ч. настъпва критичният момент. Убити са около 1400 защитници. В боя участват всички, включително и тежко ранените. В последния момент генерал Радецки пристига на помощ с казаци и ланинска артилерия. Проходът е спасен и това решава изхода от войната.

Источници:

Самарско знаме; назовани
опълченци Архив на оригинала от 2007.

Иван Вазов, „Опълченците на Шипка“

Освободителната война 1877 – 1878 години,
Книжка 1-ва отъ Българска

„Българското опълчение въ Освободителната война
1877 – 1878 години“, Книжка 1-ва отъ Българска
Военно-историческа библиотека. Министерство на
войната. Щабъ на Армията – Военно-историческа
комисия. Държавна печатница, София, 1935.

Благодаря за вниманието!

Изработено от Светослав Ванчев 9е клас

